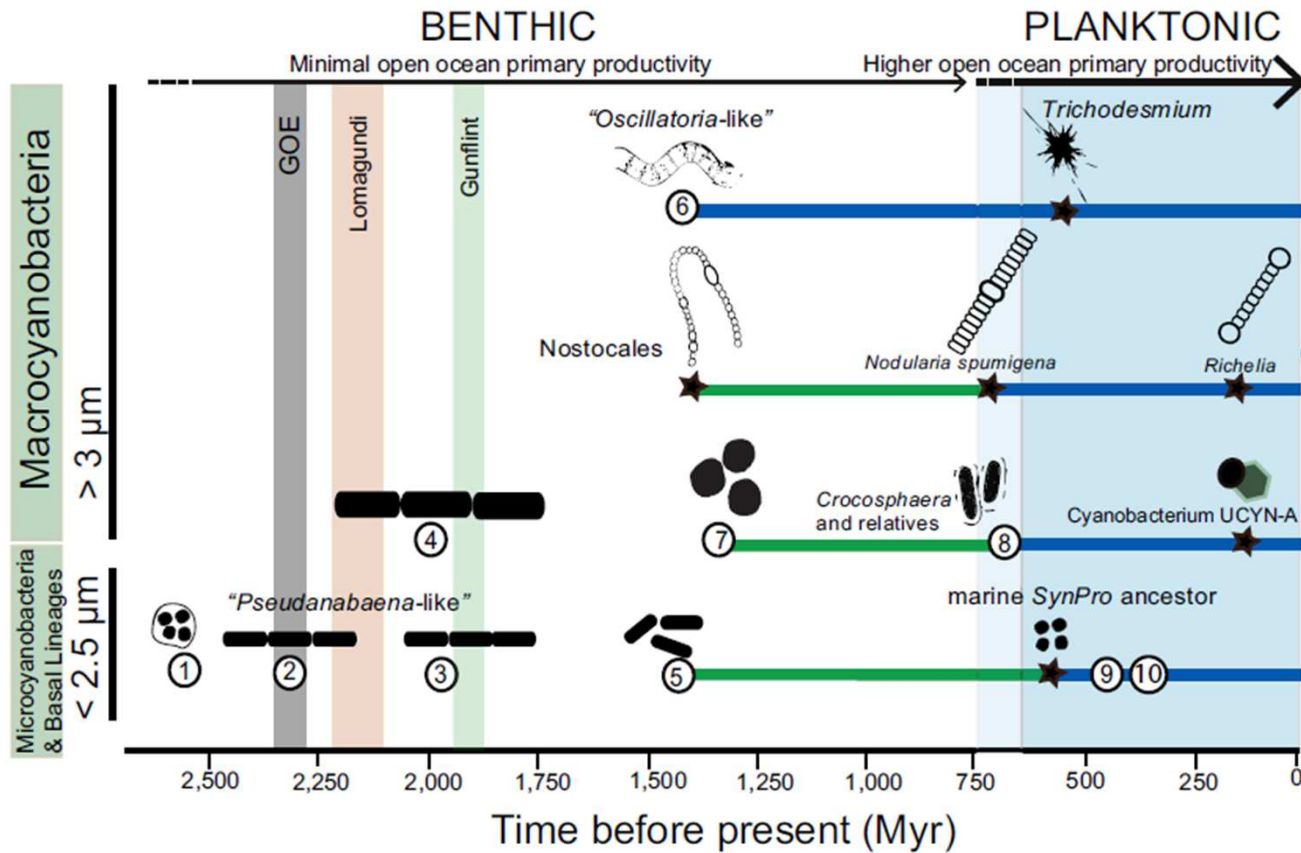

Znaczenie środowiskowe oraz biotechnologiczny potencjał cyjanobakterii

Hanna Mazur-Marzec
Zakład Biotechnologii Morskiej, Uniwersytet Gdański
Instytut Oceanologii PAN

Cyjanobakterie – pionierzy życia na Ziemi

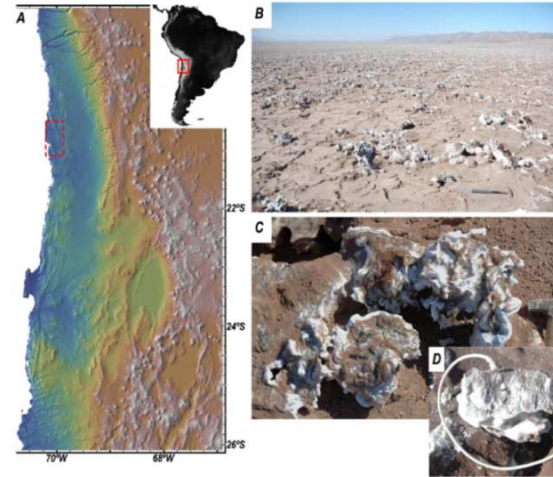

Schirrmeister et al. 2015 (Palaeontology); Sanchez-Baracaldo 2015 (Scientific Reports)

Cyjanobakterie - występowanie

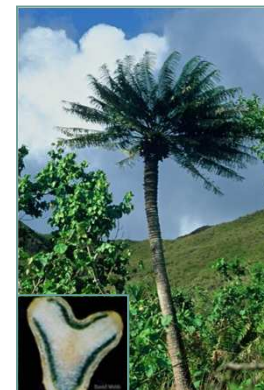
Grand Prismatic Spring w Parku Narodowym Yellowstone

Pustynia Atakama (Davila i in. Frontiers Microbiol. 2015)

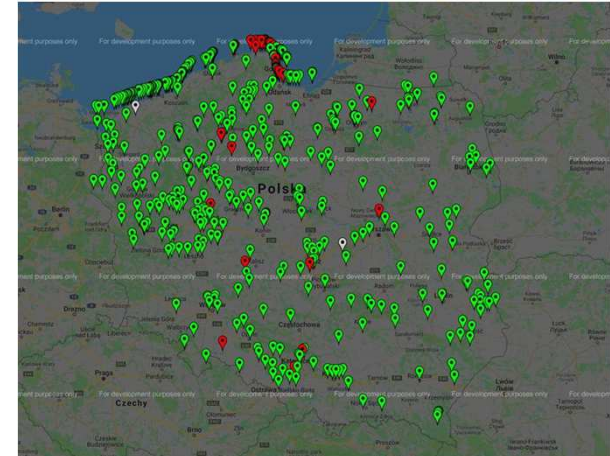
Zakwit cyjanobakterii

Sagowiec i *Nostoc* w nasionach (Cox i in. PNAS 2003)

Cyjanobakterie

- Tworzą masowe zakwity (eutrofizacja)
- Ograniczają penetrację światła
- Wpływają na obniżenie bioróżnorodności wód
- Niska wartość odżywcza
- Produkują związki toksyczne

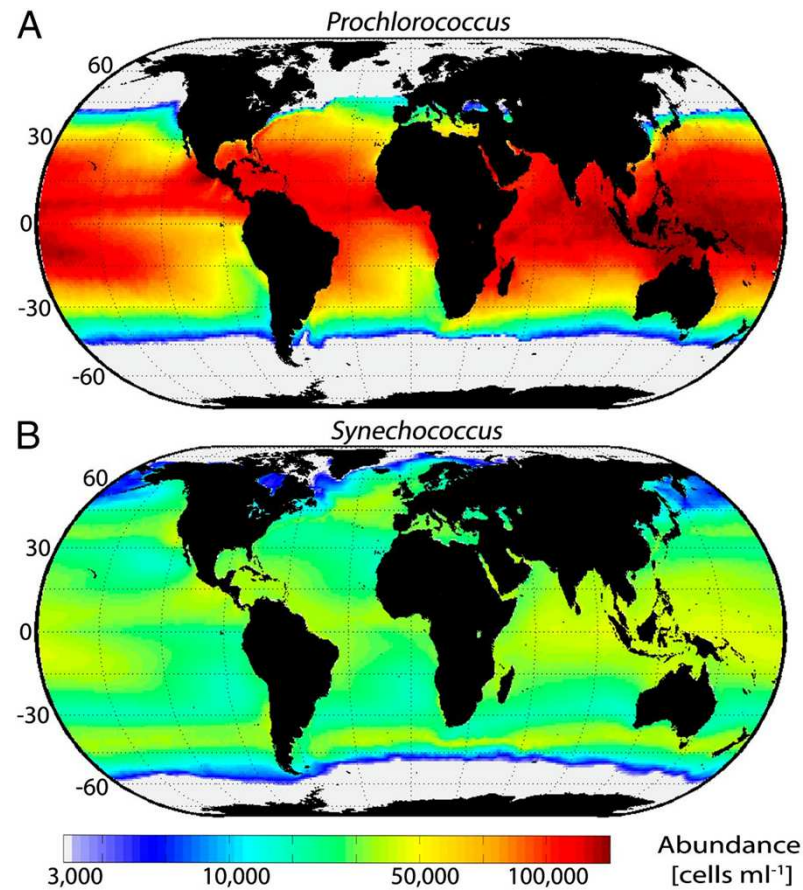

Kąpieliska zamknięte z powodu zakwitów sinic (2018)

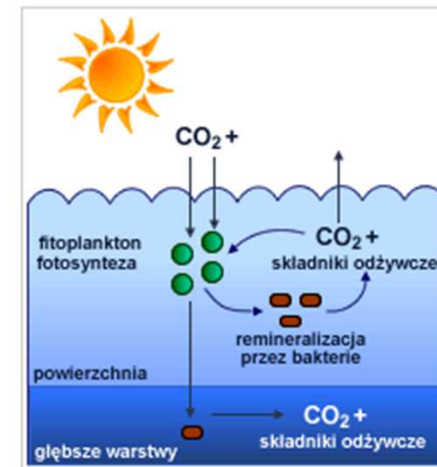
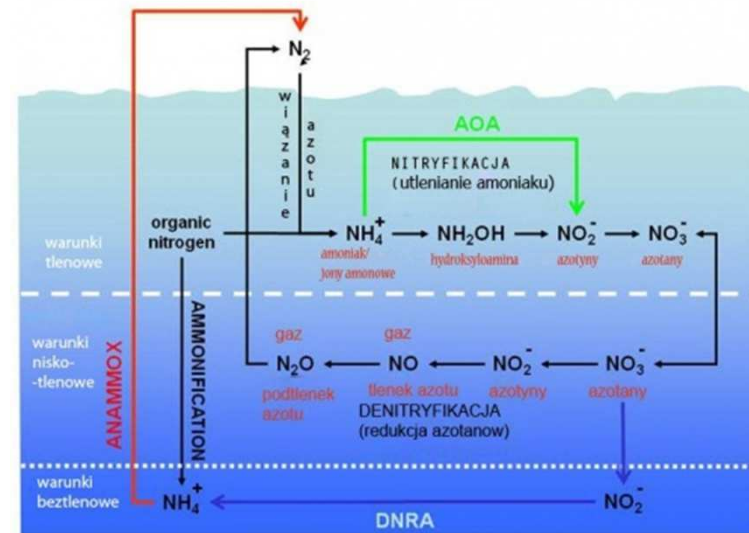
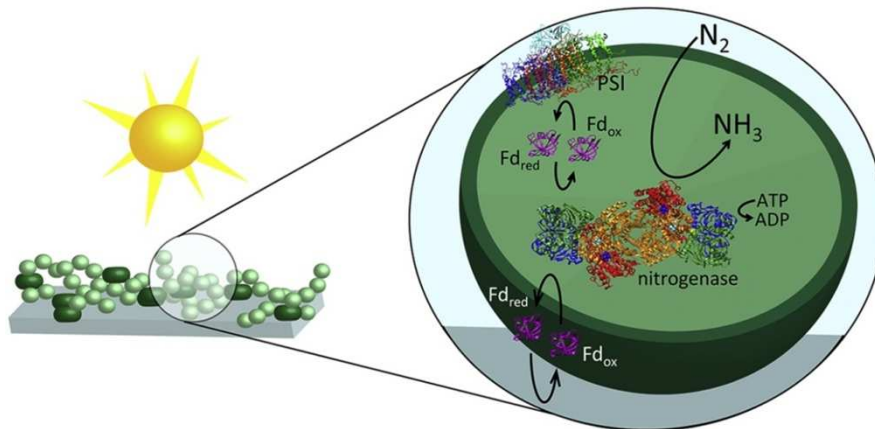
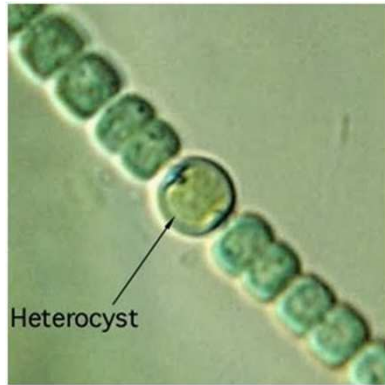
Cyjanobakterie – producenci pierwotni

Decydujący udział (20 – 80%) w produkcji pierwotnej w morzach i oceanach

Flombaum i in. 2013

Udział cyjanobakterii w obiegu pierwiastków

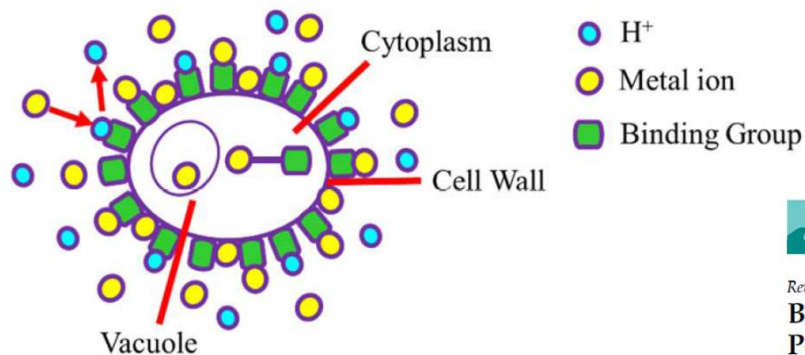
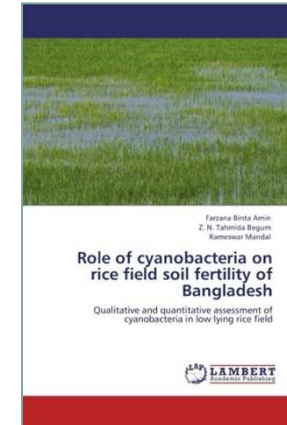
Cyjanobakterie

- Zdolne do przeżycia w warunkach ekstremalnych (zasolenie, temperatura, sucha, silne nasłonecznienie)
- Producenci pierwotni (20-30% udziału w fotosyntezie)
- Ważniejszym źródłem tlenu na Ziemi
- Wiążą azot cząsteczkowy (N_2) w glebie i różnych ekosystemach wodnych
- Baza wielu sieci troficznych (pikocyjanobakterie)
- **Praktyczne zastosowanie w rolnictwie i biotechnologii**

Cyjanobakterie – zastosowanie w rolnictwie

- Poprawa żyzności gleby
- Stymulacja wzrostu i rozwoju roślin
- Działanie herbicydowe
- Cyjanoremediacja: usuwanie zanieczyszczeń (biosorpcja)

Review

Biosorption: An Interplay between Marine Algae and Potentially Toxic Elements—A Review

Muhammad Bilal ¹, Tahir Rasheed ², Juan Eduardo Sosa-Hernández ³, Ali Raza ⁴, Faran Nabeel ² and Hafiz M. N. Iqbal ^{3,*}

Cyjanobakterie – suplementy diety

Nostoc commune

- Wartość: 70-120 USD/kg
- Chiny - produkt spożywczy od 300 A.D.
- **Działanie:** przeciwzapalne, przeciwgorączkowe, przeciwbólowe

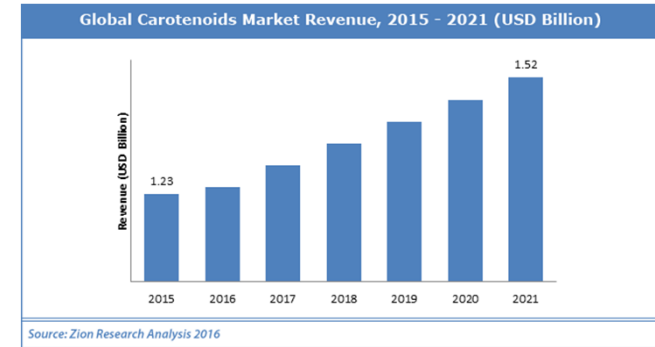
Cyjanobakterie – suplementy diety

Spirulina (*Arthrospira*)

- Globalny rynek Spiruliny - 128.2 mln USD (2015) → 289.0 mln UDS (2024)
- Meksyk – produkt spożywczy od 1520 r.
- **Działanie:** przeciwzapalne, immunostymulacyjne, odżywcze, antynowotworowe, przeciwutleniające

Naturalne filtry UV (biokosmetyki)

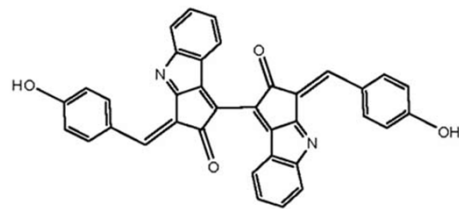

Cyjanobakterie

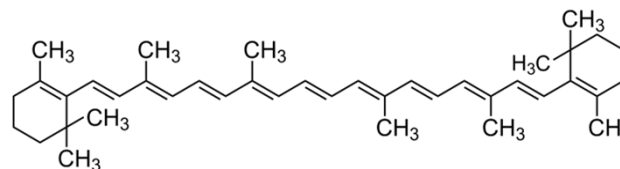
Związki chroniące przed promieniowaniem UV

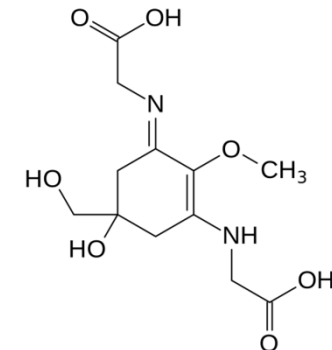
Scytoneminy

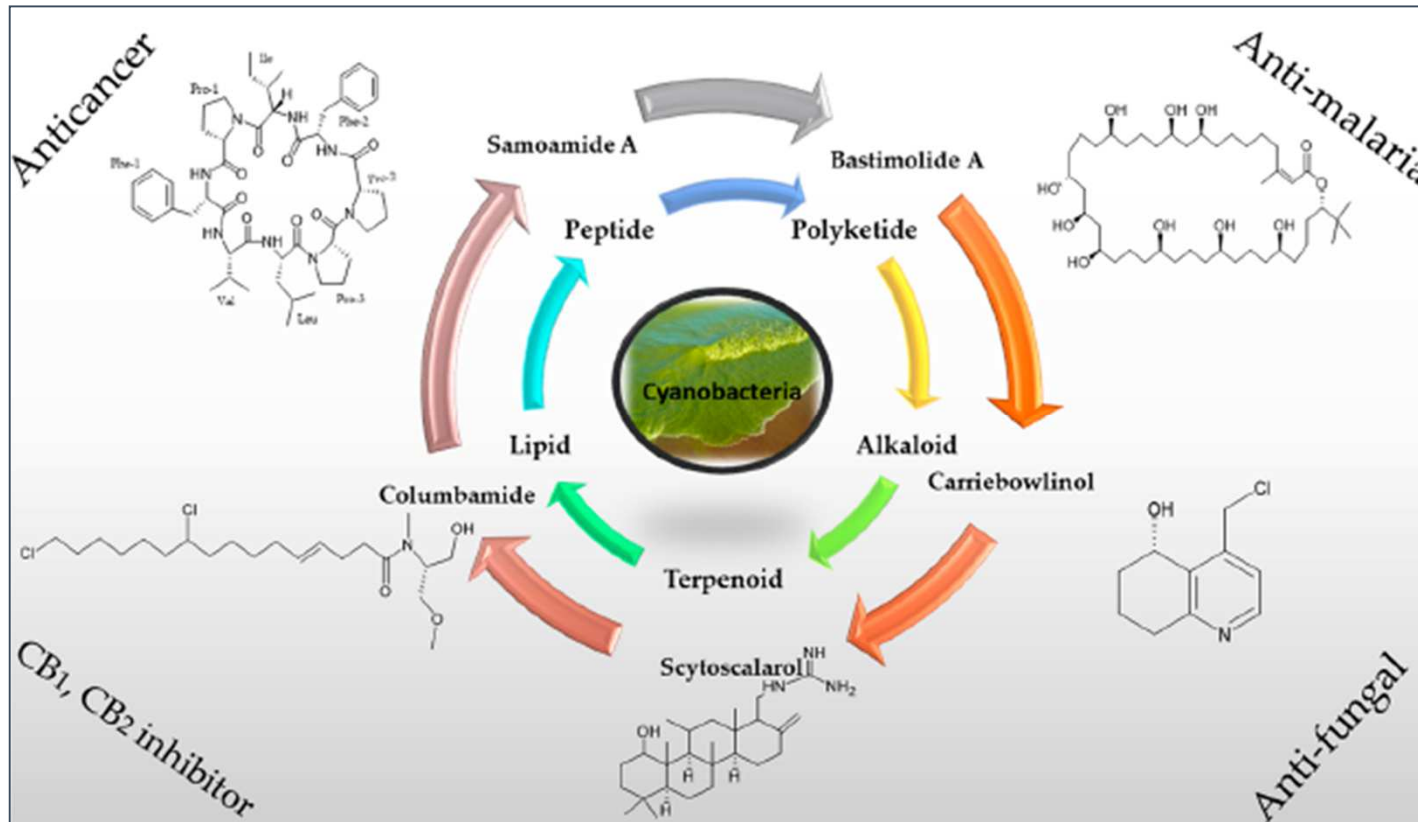
Karotenoidy

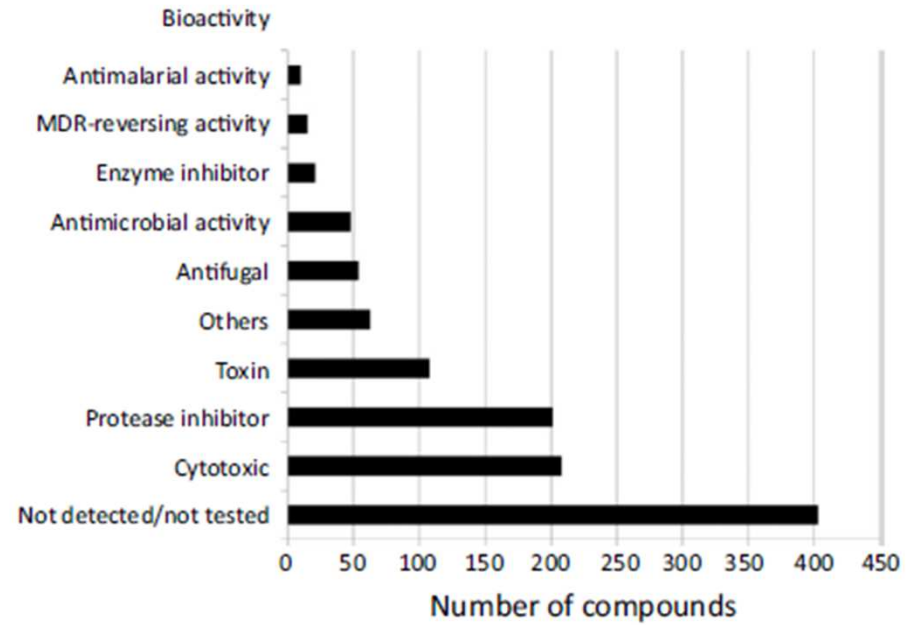
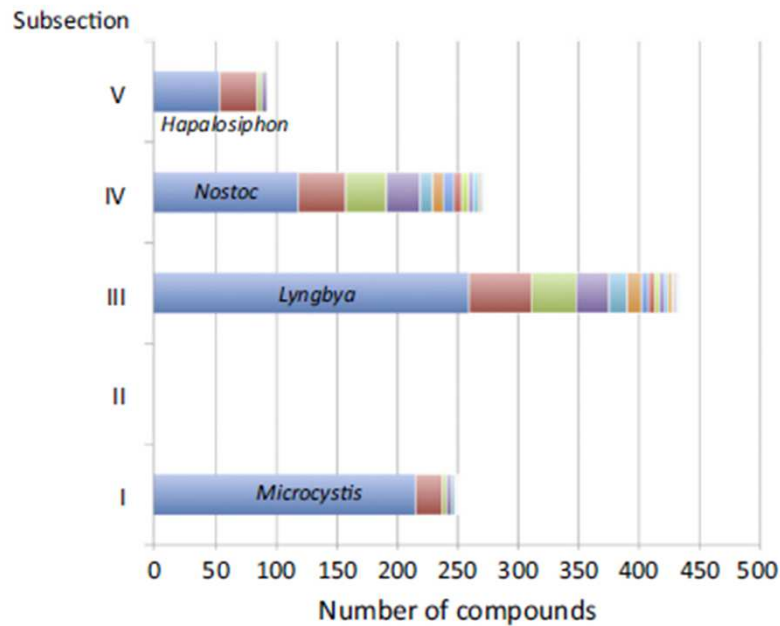
Mykosporyny

Cyanobakterie - źródłem nowych leków

Cyjanobakterie - źródłem nowych leków

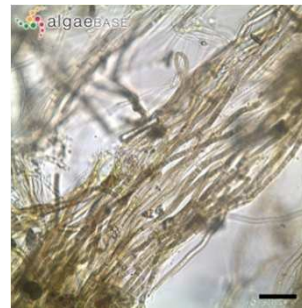

Dolastatyna 10

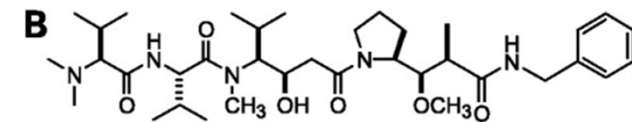
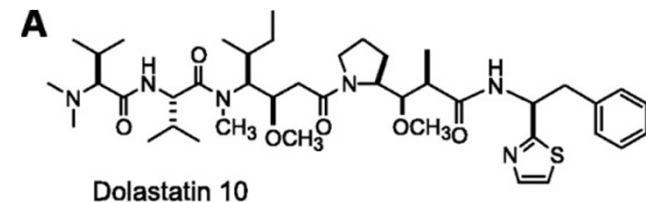
- **Pettit i in. (1972)** - antynowotworowa aktywność ekstraktu z zająca morskiego *Dolabella auricularia*

Dolabella auricularia

Symploca sp.

- **Aktywność**
  - Hamowanie wzrostu komórek nowotworowych (rak piersi, białaczka, guzy lite)
- **Syntetyczne analogi:** Soblidotin TZT-1027, Synthadotin, Auryststyna (Faza III testów klinicznych)

Dolastatyna 10 → Aurystatyna

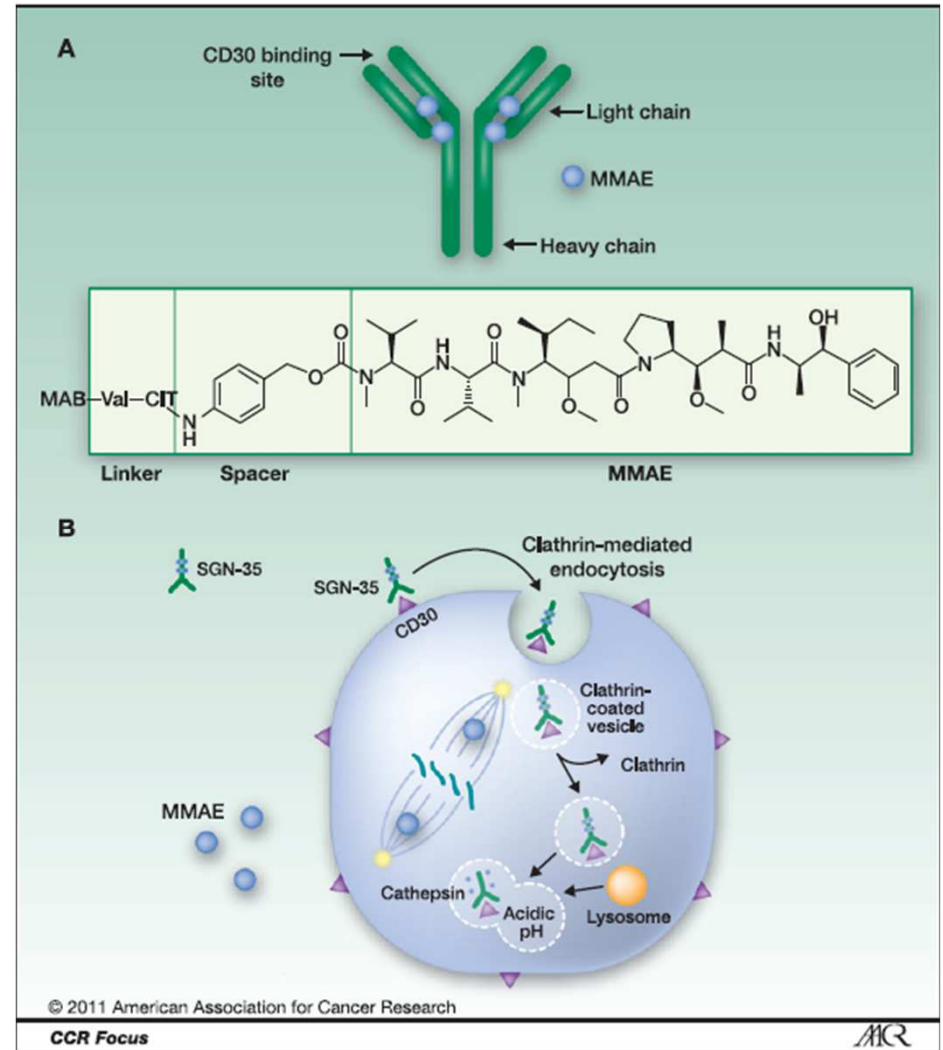
ADC (*antibody-drug conjugate*)

Brentuksymab vedotin

Konjugat leku
z przeciwciałem

2011 r. - Zatwierdzony (FDA,USA)
w leczeniu chłoniaka Hodgkina

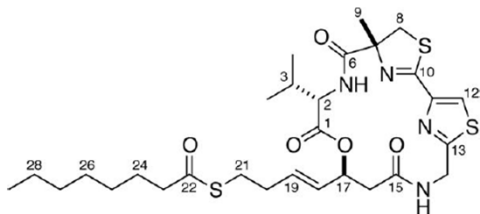

Inne przykłady związków przeciwnowotworowych

Largazol

Symploca sp.
(Key Largo)

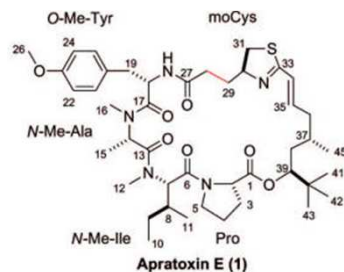
Cytotoksyczność
względem komórek
raka jelita grubego
Odbudowanie tkanki
kostnej

Apratoksyna

Lyngbya
majuscula
(Guam)

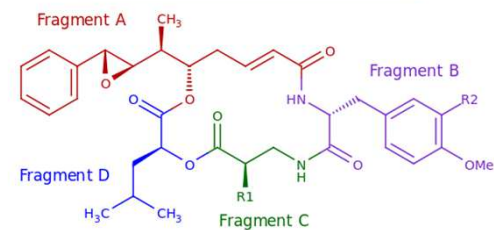
Cytotoksyczność
względem komórek
raka jelita grubego
oraz kostniakomięsaka

Kryptoficyna

Nostoc sp.

Cytotoksyczność
względem komórek
raka płuca, jajników,
odbytu
nosogardzieli

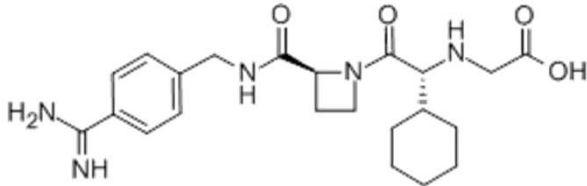

Związki o działaniu przeciwzakrzepowym

Melagatran

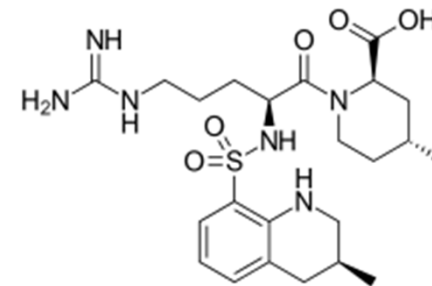
Inhibitor trombiny $K=0.36 \mu\text{M}$

Lek wycofany z użycia

Argatroban

Inhibitor trombiny $K=0.039 \mu\text{M}$

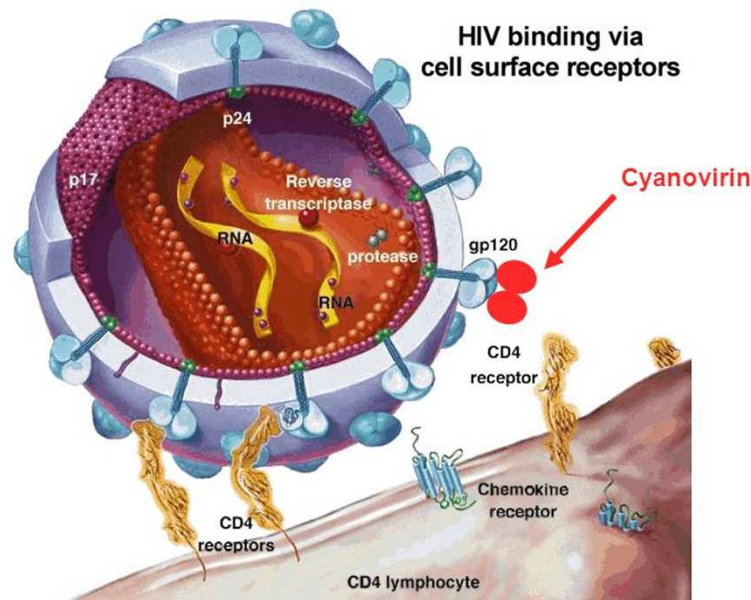
Związki o działaniu przeciwwirusowym

Cyanovirina-N (CV-N) – w fazie testów przedklinicznych

- Peptyd (11 kDa) - trwały, nietoksyczny
- Zapobiega transmisji wirusów HIV-1, HIV-2, Ebola, grypy (nM)

Nostoc ellipsosporum

Pozyskiwanie biomasy cyjanobakterii

Jezioro Desert – zbiór biomasy Aphanizomenon

Szczecinek, 22-23 XI 2018
KONFERENCJA NAUKOWA
RevitaLife 2018

Dziękuję za uwagę

